

ДЕРЖАВНА НАУКОВА УСТАНОВА «ІНСТИТУТ МОДЕРНІЗАЦІЇ ЗМІСТУ ОСВІТИ»

ДЕПАРТАМЕНТ ОСВІТИ, НАУКИ, МОЛОДІ ТА СПОРТУ ХМЕЛЬНИЦЬКОЇ ОБЛАСНОЇ ДЕРЖАВНОЇ АДМІНІСТРАЦІЇ

ХМЕЛЬНИЦЬКИЙ ОБЛАСНИЙ ІНСТИТУТ ПІСЛЯДИПЛОМНОЇ ПЕДАГОГІЧНОЇ ОСВІТИ

ПРОФЕСІЙНА ДІЯЛЬНІСТЬ УЧИТЕЛЯ В УМОВАХ ЦИФРОВОЇ ТРАНСФОРМАЦІЇ ОСВІТИ

ЗБІРНИК

за матеріалами конференції

Хмельницький, 7-14 квітня 2022 р.

Список використаних джерел та літератури

1. Власій О., Дудка О., Іваночко Н. Формування цифрової компетентності соціального педагога як шлях до професійного росту \ \ ISSN Online: 2312-5829 Освітологічний дискурс, 2021, № 2 (33)
2. Іванюк Т. Цифрові технології як освітній ресурс XXI століття. STEM-освіта та шляхи її впровадження в навчально-виховний процес. Тернопіль, 2017. С. 14-18.
3. Кириленко С., Кіян О. Проблема підготовки вчителя у системі запровадження цифрових технологій : розвиток та формування його професійної компетентності. Цифрові технології: стан впровадження та перспективи розвитку : матеріали III Міжнародної науково-практичної конференції, 9-10 листопада 2017 р., м. Київ. Київ : ДНУ «Інститут модернізації змісту освіти», 2017. 160 с.
4. Концепція «Нова українська школа». Інформаційний збірник МОН України. 2019. URL: <http://mon.gov.ua>.
5. Ночевчук М. Впровадження елементів Цифрових технологій у навчання у роботі вчителя суспільно-гуманітарних наук. URL: <https://vseosvita.ua/library/statta-na-temu-vprovadzenna-elementiv-stem-osviti-u-navcanna-matematiki-ta-fiziki-84380.html>.
6. Пінчук О. П., Литвинова С. Г. Організація навчально-пізнавальної діяльності учнів у електронних соціальних мережах. Цифрова трансформація відкритих освітніх середовищ: колективна монографія / [колектив авторів]; за ред. В. Ю. Бикова, О. П. Пінчук. К.: ФОП Ямчинський О. В., 2019. 186 с.

Кузнєцова Анастасія,
старший викладач кафедри
теорії й методики мовно-літературної
та художньо-естетичної освіти
Миколаївського ОІППО

Цифрова компетентність учителя-словесника в умовах реалізації концепції Нової української школи

Державний стандарт базової середньої освіти (2020), що є важливим етапом становлення Нової української школи, передбачає реалізацію одинадцяти ключових компетентностей, украї необхідних для розвитку гармонійної особистості здобувачів освіти – майбутніх випускників НУШ: вільне володіння державною мовою; здатність спілкуватися рідною (у разі відмінності від державної) та іноземними мовами; математична компетентність; компетентності в галузі природничих наук, техніки і технологій; інноваційність; екологічна компетентність; інформаційно-комунікаційна компетентність; навчання впродовж життя; громадянські та соціальні компетентності; культурна компетентність; підприємливість та фінансова грамотність [1].

Сучасний педагог, що прагне реалізувати ці компетентності в освітньому процесі, має розуміти значущість рівня і своєї обізнаності в них. Зважаючи на освітні потреби сьогодення (пандемія, воєнні часи, функціонування закладів освіти / класів із дистанційною / змішаною формою навчання), усвідомлюємо особливе значення цифрової компетентності як пріоритетної в XXI столітті – такої, що забезпечує безперервний розвиток особистості і є основою її успішної життєдіяльності.

Концепція розвитку цифрових компетентностей, схвалена Кабінетом Міністрів України 2021 року, покликаючись на Закон України «Про освіту» (2017 р.), подає таке визначення цієї компетентності: «...динамічна комбінація знань, умінь, навичок, способів мислення, поглядів, цінностей, інших особистих якостей у сфері інформаційно-комунікаційних та цифрових технологій, що визначає здатність особи успішно соціалізуватися, провадити професійну та/або подальшу навчальну діяльність із використанням таких технологій» [3].

Європейська рамка цифрової компетентності для освітян (DigCompEdu) [2] описує 22 компетентності для використання в навчанні й самоосвіті, об'єднані за 6 сферами. Пропонуємо таке схематичне подання цих компетентностей на рисунку 1:

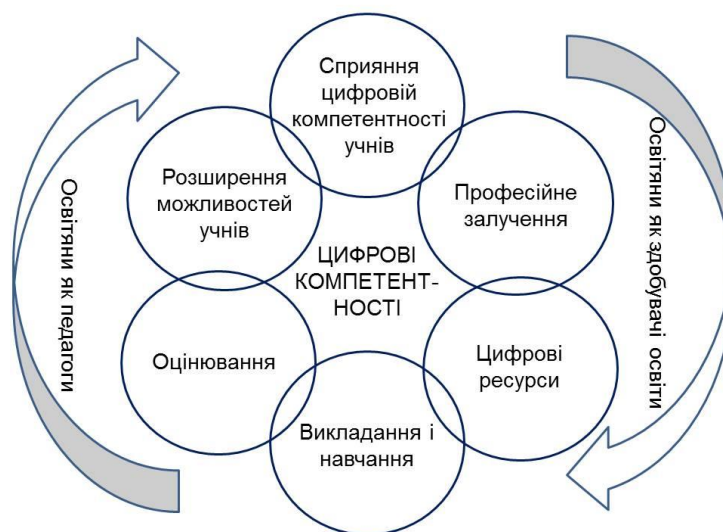

Рис. 1. Сфери цифрової компетентності для освітян

Варто звернути увагу, що для вчителів природничо-математичної та інформаційної галузей цифрова компетентність є переважно предметною, тоді як для педагогів суспільно-гуманітарного чи мистецького напрямку вона є ключовою, почасти (в умовах дистанційного формату) і головним засобом навчання.

Як показує практика, значна частина сучасних учителів узагалі, і словесників зокрема, формує, розвиває і вдосконалює свої інформаційно-комунікативні компетентності майже одночасно зі здобувачами освіти, ставши партнерами в царині цифрових технологій. Разом з учнями педагоги, не залежно від фаху й досвіду, розвивають уміння й навички, визначені Державним стандартом базової середньої освіти (2020 р.).

Так, на уроках мовно-літературної галузі всі учасники освітнього процесу повинні працювати не тільки з художніми, а й із медіатекстами (виразно читати, аналізувати, створювати самостійно); шукати, обробляти, аналізувати, добирати інформацію з використанням різних видів сприймання текстів; грамотно й безпечно спілкуватися в інформаційному просторі, відповідно вміти перевіряти інформацію за кількома надійними джерелами, відрізнити факти, судження і фейки, уникати маніпулятивних впливів, розпізнавати пропаганду, проявляти стійкість до впливів.

Також учителі мають опанувати й активно використовувати сучасні цифрові технології, щоб розширювати свій читацький досвід та учнівський, вміти задовольняти пізнавальний інтерес в інформаційному середовищі, працюючи самостійно чи в будь-якій формі партнерської взаємодії, сприяти особистісному розвитку мовця і читача. Сьогодні, поряд із класичними, паперовими, джерелами інформації на допомогу приходять електронні словники і довідники, відцифровані художні книги, навчальні онлайн-тренажери, платформи дистанційного навчання з багатим дидактичним забезпеченням, сайти і блоги вчителів-практиків і науковців із покликаннями і швидкокодами. Усе це урізноманітнює навчальний процес, даючи можливість швидко, якісно і доступно збирати й використовувати інформацію на онлайн-овому чи офлайн-овому («живому») уроці.

Важливою складовою цифрової компетентності педагогів-словесників є дотримання принципів академічної доброчесності всіма учасниками освітнього процесу. Саме тому на уроках української мови і літератури вчитель має не тільки навчати своїх учнів правильно оформлювати цитати і покликання на джерело інформації, вживати пряму й непряму мову, створювати власні висловлювання і

проекти, не порушуючи авторських прав, а й самому / самій бути взірцем у дотриманні цих норм. Особливо актуальними стали питання списування і плагіату, зокрема академічного. Використовуючи готові навчальні матеріали, зокрема презентації для учнів, медіатексти, експрес-уроки, віртуальні екскурсії тощо, освітяни мають обов'язково зазначити джерело інформації (автора чи ресурс). Варто також пам'ятати про особливості оформлення письмових чи усних виступів (звітів, доповідей) на тему «З мого досвіду роботи...». Це мають бути не тільки узагальнені, усім відомі методи, прийоми і форми педагогічної взаємодії, а й авторські знахідки або методичні варіації класичних вправ і завдань.

Що є не менш важливим, і навіть першочерговим, – перевірка достовірності готової інформації. Нерідко, за браком часу чи досвіду, великого розмаїття дидактичного забезпечення або з відсутності навичок інфомедійної грамотності, учителі-словесники використовують самі або пропонують учням і батькам неперевірені навчальні матеріали, демонструючи, на жаль, у такий спосіб свою непрофесійність. Так сталося із чинним правописом (2019). Чимало інфографік, експрес-уроків і медіатекстів містили змістові помилки, судження, а не факти, елементи мовленнєвих маніпуляцій як прояв упередженого, суб'єктивного ставлення до нової редакції правопису. Окремі сайти пропонували всім охочим придбати електронний варіант цього видання, тоді як на офіційній сторінці Міністерства освіти і науки України він є у вільному доступі. Тож укотре переконаємося в необхідності інформаційно-комунікативної грамотності всіх учасників освітнього процесу.

Отже, цифрова компетентність учителів-словесників, як і всіх педагогів, є запорукою успішної професійної діяльності, засобом спілкування в освітніх умовах XXI століття.

Список використаних джерел та літератури

1. Державний стандарт базової середньої освіти (2020). – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://mon.gov.ua/ua/osvita/zagalna-serednya-osvita/nova-ukrayinska-shkola/derzhavnij-standart-bazovoyi-serednoyi-osviti>
2. Європейська рамка цифрової компетентності для освітян (DigCompEdu). – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://joint-research-centre.ec.europa.eu/digcompedu_en
3. Концепція розвитку цифрових компетентностей. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://thedigital.gov.ua/storage/uploads/files/news_post/2021/3/kabmin-skhvaliv-kontseptsiyu-rozvitku-tsifrovikh-kompetentnostey-do-2025-roku/Dodatok-2.pdf

Луценко Лариса,
старший викладач кафедри
теорії та методик суспільно-гуманітарних дисциплін
Хмельницького ОІППО
Мороз Тетяна,
старший викладач кафедри
теорії та методик суспільно-гуманітарних дисциплін
Хмельницького ОІППО

Цифрові технології в практиці роботи вчителя іноземної мови

Анотація. У статті розглядаються способи та засоби організації учбового процесу з іноземної мови в період дистанційного навчання.

Ключові слова: цифрова компетентність, інтерактивне навчання, платформи та інструменти для онлайн вивчення іноземних мов.